

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Electionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

2 *Pœna priuationis beneficiorum contra Clericum remouentem Cedulones non reperitur in iure sancta.*

Clericus qui Cedulones quibus denunciabatur excommunicatus lacerauit, an beneficijs priuetur.

- 1 **I**N faci contingentia dum essem consultus à quodam Reuerendissimo Prælato qui intendebat priuare beneficijs quemdam Clericum qui lacerauerat quosdam cedulones, quibus ipsemet denunciabatur excommunicatus, dixi quod non solum ille ipso iure priuatus beneficijs non ueniebat, sed nec etiam ueniebat priuandus, prout ita tenuit Rota Romana intollen. Monasterij Sancti Mansueti 16. Maij 1597. coram R. P. D. Penia quam refert, & sequitur Marefcot. var. resolut. lib. 2. cap. 35. num. 42. ubi quod talis pœna ob simile delictum de iure sancta non reperitur iuxta gloss. communiter receptam in cap. fin. ubi Abb. & alij de iure patronat. Dec. in cap. 2. num. 3. de rescrip. Tiraquell. in l. si vnquam in verbo reuertatur nu. 248. C. de reuoc. donation.

PRAXIS ELECTIONIS.

RESOLVT. XXIX.

- 1 *Forma electionis, de qua in cap. quia propter de elect. est de assentia, aliter corrumpit electio, num. 3.*
- 2 *Forma præcisè seruari debet, & ubi mutatur forma, res dicitur diuersa.*
- 4 *Consuetudo non derogat formæ cap. quia propter.*
- 5 *Consuetudo contra Canones, ut inducatur, quæ concurrere debeant.*
- 6 *Consuetudo tollitur ex decreto irritanti.*
- 7 *Lex irritans facit personam incapacem, quando circa eam versatur.*
- 8 *Consuetudo non potest tollere incapacitatem.*
- 9 *Electio Regularium est facienda, iuxta formam cap. quia propter, & ideo secundum illam eligendi sunt Abbates num. 10.*
- 11 *Dispositio Concilij Tridentini sess. 25. de Regular. cap. 6. non derogat dispositioni cap. quia propter.*
- 12 *Tres scrutatores de Collegio debent interuenire in electione per scrutinium.*

Forma electionis de qua in cap. quia propter de elect. an sit præcisè seruanda, non obstante contraria consuetudine Religionis.

- 1 **S**Tat in viridi obseruantia, & fuit pluries à Romana Rota canonizatum, ut Forma electionis, de qua in cap. quia propter de electione, præcisè sit seruanda, ut resolutum fuit in vna Treueren. Abbatiz S. Maximi, Mercurij 20. Nouembris 1614. coram Illustriss. D. meo Coccino Decano, ubi quod talis forma est præcisè seruanda cum in dicto textu sit Decretum irritans, ibi (Electio aliter facta non ualeat), quæ uerba dictum Decretum important l. non dubium C. de legib. l. stipulatio ff. de verb. oblig. Alex. conf. 41. num. 13. & seq. lib. 5. Roman. conf. 332. num. 12. Salas de legib. quæst. 96. tract. 14. disp. 16. sect. 1. n. 29. & ita in proprijs terminis electionis dixerunt in d. cap. quia propter Compstellan. num. 20. Ioan. Andr. num. 37.
- 2 Innocent. num. 6. & alij: Forma enim præcisè est seruanda, & ad vnguem in executionem ponenda, ut actus reddatur validus Nouarius forens. q. 7. r. à num. 2. cum seq. lib. 1. ubi num. 20. docet, quod forma substantiali mutata res dicitur diuersa, & non eadem.
- 3 Hinc ubi electio est facta non seruata dicta forma text. in c. quia propter, statim efficitur, & reputatur

nulla, Suarez de Relig. tract. 3. lib. 2. c. 12. n. 9. eadem Rota in vna Monasterij Iung 5. Iulij 1621. coram eodem D. Coccino ex gl. in clem. 1. in verbo Inhibentes de iur. patronat. ubi si detur certa forma habenti facultatem eligendi cum decreto irritanti, nisi seruetur illa forma, electio ipso iure est nulla, quia duo sunt, quæ canonizant electionem, nempe substantia contentus, & substantia formæ, à quibus recedi non potest, ut post Bald. notat Boer. decis. 1. num. 70. ita ut si recedatur, electio ipso iure sit nulla, Bal. conf. 318. n. 2. lib. 3. cum forma à lege introducta mutari nequeat Nouarius forens. q. 55. num. 15. lib. 1. & in terminis nostris Sanchez in summa lib. 2. cap. 38. num. 83. Quæ adeo sunt veras, ut nec contraria consuetudo obstat, quia forma electionis est seruanda non obstante alia consuetudine, quæ dictam formam tollere non potest, nec est obseruanda, quia contraveniret dispositioni huius text. qui cum sit lex Papæ, non potest abrogari saltem absque illius scientia, ut egregiè probat Driedon. de libert. Christiana lib. 1. cap. 2. in fin. Valq. in S. Thom. 1. 2. q. 97. & ibi Petr. de Lorca in tit. de legibus disput. 29. in princ. nam ad inducendam consuetudinem contra Canones, requiritur scientia, & expressus consensus Papæ etiam quantumcumque temporis spatium illa fuerit seruata, Archid. in c. cum de beneficio n. 2. circa med. vers. nam, & ibi notat de præbend. lib. 6. ubi Io. And. post princ. Gemin. num. 6. & Franch. n. 3. & 4. S. Antonin. in Summ. par. 1. tit. 16. cap. vnic. §. 2. ante fin. vers. dicitur autem Ioannes Salas de leg. disp. 19. n. 62. in fine, sequitur Rota apud Verall. dec. 204. n. 3. par. 3. Rota in Romana concordia S. Petri 12. Februarij 1610. coram Cauallero; Ratio est, quia Summus Pontifex non habet potestatem à Populo, sed immediate à Deo, & ideo non est populus, qui induxit consuetudinem contra canones, sed autoritas Papæ permittentis Abb. in c. fin. n. 8. in fine de consuetud. Salas de legibus q. 97. tract. 14. disput. 19. sect. 16. nu. 59. vers. hæc sententia, quod in lege civili secus est nam, lex civilis tendit ad bonum publicum, & in utilitatem priuatorum, unde si populus uult sibi præiudicium inferre, Principes ab eodem populo potestatem habentes non curant, l. de quib. vers. nam cum ipse ff. de legib. S. Tho. 1. 2. q. 47. art. 3. in resp. ad 3. Abb. in c. fin. n. 9. de consuetud. Driedon. d. tract. de libertate Christiana ca. 11. ante fin. ut bene considerat Rota coram D. Coccino in d. Treueren. Abbatiz 2. vers. secundo; quæ eò magis de plano procedunt cum text. in d. cap. quia propter habeat decretum irritans, quod tollit omnem consuetudinem in contrarium, ut in puncto huius text. dicit Boer. dec. 1. num. 49. & 50. & hoc est regulare in omni lege, & Canone habente decretum irritans, c. quod super his in fine de consang. & affinit. cap. super eò in princip. de cognat. spirit. Couar. de sponsal. par. 2. c. 6. §. 10. num. 18. cum seq. Driedon. de libertate Christiana lib. 1. cap. 16. col. ult. vers. & hic iam consideranda: & confirmatur, quia lex irritans facit personam incapacem quando circa illam versatur, & consuetudo non potest tollere incapacitatem, Dec. in c. nouit. de iudic. num. 84. Felyn. & Cranet. quos allegat Soar. de legibus lib. 7. cap. 19. n. 13. in fine, & iuxta hæc sapientia à diuersis Superioribus Regularibus consultus respondi, dicendo quod text. ille est obseruandus ad vnguem etiam à Regularibus, quia electio Regularium Prælatorum facienda est, iuxta formam dicti text. ut ibidem notat gloss. & Abb. n. 7. Rot. in nouis d. decis. 5. de elect. Franc. Marc. decis. 992. ubi quod procedit in electione Abbatum, quod etiam post alios tenuerunt Cosm. in pragmat. Sanctio. tit. de electione in verbo Abbatis, Lopez in l. 19. in verbo Obispo tit. 5. par. 1. Lorich. in Thesaur. vtriusque Theologia in verbo electio Cano. de election. §. & hoc

11 Rota in dicta Treueren. Abbatiz in princip. ubi etiam quod

quod dispositio Concilij Tridentini sess. 25. de Regular. c. 6. non derogat dispositioni d. text. in c. quia propter, ut etiam ait Rodriq. in Summa tit. de elect. c. 1. n. 2. & 3. quia ille adhuc est in obseruantia, Episcopus Minoris. in verbo Abbatissa, versic. ad sextum par. 2. Azor. insit. Moral. par. 1. lib. 13. cap. 10. quest. 2.

- 12 Vnde dicebam alias electionem factam per scrutinium, inualidam esse, dum plures scrutatores ultra numerum trium, de quo in dicto cap. adhibiti erant iuxta communem Doctorum sententiam, de qua ibi scribentes, & per Bertrand. consil. 187. Franc. Marc. decif. 1201. Rodriq. quest. regul. 51. art. 2. tom. 2. Summista in verbo electio Azor. insit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 14. quest. 11. quorum aliqui non erant de collegio, & certum est requiri ad huiusmodi electionem, ut dicti scrutatores sint de collegio, ut patet in dicto text. ibi de collegio, ubi notant Doct. Roman. consil. 312. num. 12. Goffred. in Summa de elect. num. 7. Hostiens. in Summa eod. tit. §. qualiter facienda, & alij supra citati.

RESOLVT. XXX.

- 1 Electio in qua Præsides Capituli mandat scrutatoribus, ne recipiant suffragia pro aliqua persona, est nulla.
2 Refertur ad id declaratio sacre Congregationis Illustrissimorum Cardinalium.

Electio an sit nulla ubi Præsides Capituli, siue alius superior mandat scrutatoribus, ne recipiant suffragia pro aliqua persona.

1 FVi in opinione, dum casus accidisset, & fuisset consultus electionem factam in quodam Monasterio esse nullam, stante quod Præsides Capituli preceperat scrutatoribus ne recipere suffragia pro quodam fratre, prout ita determinauit sacra Illustrissimorum Cardinalium Concilij Interpretum Congregatio per hæc verba.

Quæritur an in electione Superiorum Regularium Præsides Capituli possit præcipere scrutatoribus sub præcepto sanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis lata sententiæ ne recipiant suffragia oretenus tradi solita pro aliquibus, ultra certum numerum electioni insufficientem, sed eo completo dicant Electoribus ad aures, (ut seruari dicitur) ut dent alijs eorum vota, & an electio hoc modo celebrata sit valida.

- 2 Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali consensui aduersatur, omnino improbat, censuitque electiones hæcenus celebratas, si scrutatores præcepto superioris obtemperantes singulorum eligentium vota non receperint, pro Canonicis non haberi S. Cardinalis Salsana, Prosper Fagnanus.

PRAXIS BVLLÆ CLEMENTIS VIII.

Circa Nullitates proponendas in Iudicio.

RESOLVT. XXXI.

- 1 Dispositio Bullæ.
2 Lites quot mala secum habeant.

Bulla Clementis VIII. quid disponat.

- 1 Anticissimus Papa olim Clemens VIII. sanctæ, ac piæ disposuit ad euitandum litis anfractus: iuxta terminos textus in Clement. dispensiosam de iudic. & ut imponatur finis litibus, quemadmodum notatur in cap. finem litibus de dolo, & contumacia, ut tres tantummodo exceptiones nullitatis in iudicio proponi possint, scilicet citationis, mandati, & tandem nullitatis ex defectu iurisdictionis.
2 Lites enim multa mala operantur, paupertatem, gignunt, odia secum portant, dissensiones adducunt, ut latius per Calam de modo articulandi, & probandi gl. 1. & per scribentes in pragmatica Regni, Odia litium de compromissis; vnde occasione istorum dubitabimus de infra scriptis. Et primo circa exceptionem nullitatis ex defectu citationis, quæritur.

RESOLVT. XXXII.

- 1 Citatio ad sententiam est necessaria, & est facienda nominativum num. 2. Et debet esse personalis num. 3. & 4. alias non valet etiam si esset in fauorem non citati numer. 7.
5 Citatio circumducta quid operetur.
6 Citatio ad sententiam debet esse vna peremptoria, vel triplex.
7 Index ubi mutatur, noua requiritur citatio.
9 Nullitas proveniens ex defectu citationis dicitur insanabilis.

An omisso citationis ad sententiam, vitiet sententiam, & qualiter debeat esse talis citatio.

1 Regulam constituo, quod citatio ad sententiam est necessaria, & amissio illius inducit nullitatem sententiæ ipso iure text. in clem. sæpe §. sententia verò de verbor. signific. l. de vnoquoque ff. de re iudic. l. 1. §. cum de edicto, ff. quæ sententia sine appell. rescin. cap. consuluit de offic. delegati, l. quinta in principio tit. 22. par. 3. Rota decif. 17. num. 2. de sent. & re iudic. & decif. 361. n. 2. par. 1. diuersorum, Vantius de nullit. tit. de nullit. ex defectu citationis n. 56. Capy. decif. 1. ex n. 35. Azebedus in l. fin. tit. 17. lib. 4. recopil. ex n. 39. vique ad n. 52. Grafs. decif. 11. num. 2. de re iudic. Decius consil. 603. num. 11. Diaz in regula 773.

2 Et valeat dicta citatio ad effectum, de quo supra, debet exprimere nominativum quod sit ad sententiam diffinitivam audiendam, non autem sufficiet citatio generalis ad causam, vel ad audiendam voluntatem iudicis glossa verbo ad in dicta clement. sæpe §. sententia verò de verborum significatione, vnus Cardinalis sub num. 9. notabili 16. & cæteris Felynus in cap. consuluit num. 16. de officio deleg. Alexand. conf. 115. num. 5. lib. 5. Lopez in l. 5. gloss. verbo Emplazar tit. 22. par. 3. Rota decif. 17. num. 1. de sent. & re iud. in nou. Vantius tit. de nullit. ex defectu citationis num. 56. & fuit resolutum in vna Mediolanen. decimarum 27. Ianuarij 1595. coram Orano.

3 Et etiam requiritur, quod citatio ad sententiam, debeat esse personalis, non autem sufficiet fieri ad domum, nisi quando prius præcesserat citatio personalis in principio causæ, & postea in personam citari non potuit, quia aut citandus latitabat, aut citatio esset difficilis, quia citanda esset mulier, aut alia difficultas aderat clem. causam quæ de dolo, & contum. Put. decif. 279. quæ incipit in vna Romana lib. 2. & decif. 33. & 283. lib. 3. Verall. decif. 117. num. 1. & per totam par. 1. & decif. 322. & 334. ibid. & decif. 119. part. 3. Achill.